

S P R A W O Z D A N I A

ROCZNIKI
PASTORALNO-KATECHETYCZNE
Tom 1 (56) – 2009

SYMPOZJUM NAUKOWE
„APOSTOLSTWO ŚWIECKICH W POLSCE
W 20 LAT PO OGŁOSZENIU ADHORTACJI APOSTOLSKIEJ
JANA PAWŁA II *CHRISTIFIDELES LAICI*”

Lublin, KUL, 7 maja 2008 roku

Dnia 7 maja 2008 r. w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II odbyło się sympozjum na temat „Apostolstwo świeckich w Polsce w 20 lat po ogłoszeniu adhortacji apostolskiej Jana Pawła II *Christifideles laici*”. W sympozjum udział wzięli zaproszeni goście, pracownicy katedr: teologii pastoralnej szczegółowej, charytatywnej, ogólnej i duszpasterstwa rodzin Instytutu Teologii Pastoralnej KUL oraz studenci. Na program spotkania złożyły się referaty oraz dyskusja.

Spotkanie rozpoczął ks. prof. dr hab. Mirosław Kalinowski, prorektor KUL. W wystąpieniu zaznaczył, że apostolat świeckich jest ważnym i aktualnym zagadnieniem w życiu Kościoła, skierowanym do wszystkich, także świeckich, których Bóg wzywa osobiście do wypełnienia swojej misji w Kościele i w świecie.

W pierwszej sesji sympozjum, której przewodniczył ks. dr Antoni Tomkiewicz, prelegenci referowali tematykę powołania katolików świeckich, dziedzin i form działalności apostolskiej świeckich oraz formacji katolików świeckich. Pierwszy referat, zatytułowany *Powołanie katolików świeckich*, wygłosił ks. prof. dr hab. Ryszard Kamiński. Prelegent zwrócił uwagę, że świeccy są Ludem Bożym pielgrzymującym przez świat do Królestwa Bożego, są w pełni członkami Kościoła i powinni dążyć do świętości. Powołanie do świętości ma charakter powszechny, dlatego ten szczególny charakter posłannictwa świeckich w Kościele i świecie wymaga dojrzałości w wierze. Świeccy w sakramencie chrztu otrzymali udział w potrójnym urzędzie Jezusa Chrystusa: kapłańskim, prorockim i królewskim. Aby podołać tym obowiązkom, potrzebna jest im stała formacja. Otaczający świat staje się dla świeckich polem i narzędziem realizacji chrześcijańskiego powołania. Kościół jest otwarty na pluralizm programów i pozycji działania zgodnie z charyzmatami i darami, jakie posiadają chrześcijanie do wypełnienia swojej misji w sferze rodziny, polityki, gospodarki, pokoju i kultury.

Dziedziny i formy działalności apostolskiej świeckich przedstawił w kolejnym referacie ks. dr hab. Wiesław Przygoda, prof. KUL. Referujący zwrócił uwagę, że po ogłoszeniu adhortacji apostolskiej *Christifideles laici* w Polsce rozpoczęła się transformacja społeczno-ustrojowa, która sprawiła, że mamy do czynienia z inną rzeczywistością niż w czasach PRL-u. Priorytetowe znaczenie ma działalność katolików świeckich w takich dziedzinach, jak: rodzina, polityka, budowanie pokoju w świecie, życie społeczno-gospodarcze i ekologia oraz kultura i mass media. Wśród form działalności apostolskiej katolików świeckich Prelegent wymienił posłannictwo w ramach apostołatu indywidualnego i apostołstwo świeckich w formie zrzeszonej, które realizowane jest w stowarzyszeniach wiernych, grupach religijnych, wspólnotach i ruchach kościelnych. Prelegent ukazał również kierunki odnowy apostołatu społecznego katolików świeckich w Polsce. Za główne zagrożenie uznał bierność wielu świeckich w sferze życia społecznego, jak również działalności politycznej. Wyzwaniem dla Kościoła w Polsce jest formacja chrześcijańska katolików świeckich dążąca do zniwelowania rozbieżności między wiarą wyznawaną a życiem codziennym.

W kolejnym referacie dr Marek Fiałkowski OFMConv zaprezentował temat *Formacja katolików świeckich*. Na wstępie Prelegent zaznaczył, że od drugiej połowy XX wieku w nauczaniu Kościoła podkreślano, iż człowiek będzie głęboko wierzył, jeśli zostanie uformowany do samodzielnego życia religijno-moralnego, zrozumie swoje miejsce w Kościele i znaczenie posłannictwa apostolskiego. Formacja jest procesem wieloaspektowym oraz integralnym, gdyż obejmuje wymiar ludzki, intelektualny, duchowy i apostolski. Pomaga człowiekowi w rozeznaniu powołania, przyjęciu go oraz wiernemu podjęciu wyznaczonych przez Boga zadań. Pierwszym zadaniem chrześcijanina jest powołanie do świętości. Powołanie to powinno realizować się w Kościele, którego chrześcijanin jest pełnoprawnym członkiem, a zarazem w społeczności świeckiej, w której żyje. Celem formacji człowieka jest zatem ukształtowanie dojrzałej osobowości, rozwoju życia chrześcijańskiego zgodnego z powołaniem życiowym oraz realizacji posłannictwa wypływającego z natury chrześcijaństwa i Kościoła.

Drugiej części sesji naukowej przewodniczył prof. dr hab. Eugeniusz Sakowicz z UKSW. Podczas sesji wygłoszono referaty na temat apostołstwa świeckich w parafii, apostołstwa świeckich w zrzeszeniach religijnych oraz rodziny jako miejsca i szkoły apostołstwa. Ks. dr Dariusz Lipiec w swoim referacie, zatytułowanym *Apostolstwo świeckich w parafii*, stwierdził, że apostołstwo nie jest przywilejem poszczególnych osób czy grup ludzi w Kościele, ale dotyczy wszystkich ochrzczonych i zobowiązuje jako powołanie do czynnego zaangażowania w życie wspólnoty. W Polsce parafie nie są wspólnotami ewangelizującymi w takim stopniu, w jakim być powinny. Dlatego katolicy świeccy powinni dokonywać odnowy swoich wspólnot parafialnych poprzez składanie świadectwa. Parafia, będąc „pierwszą wspólnotą” Ludu Bożego, podtrzymuje i ożywia wiarę chrześcijanina, przygotowuje do życia liturgicznego, pobudza do praktykowania miłości i budowania wspólnoty braterskiej. Zadaniem apostolskim katolików świeckich jest budowanie wspólnoty parafialnej jako wspólnoty wiary, kultu i miłości. Powinna ona być również wspólnotą misyjną.

Ks. dr Wiesław Śmigiel w referacie *Apostolstwo świeckich w zrzeszeniach religijnych* zauważył, że w czasach obecnych nastąpiło ożywienie zaangażowania zrzeszeń religijnych. W adhortacji apostolskiej *Christifideles laici* czytamy „o nowej epoce zrzeszeń katolików świeckich” (ChL 29), jednak prawdziwy teologiczny impuls do rozwoju zrzeszeń religijnych przyniósł Sobór Watykański II, który docenił działalność i znaczenie katolików świeckich. Obok zrzeszeń tradycyjnych powstały nowe ruchy, wspólnoty i stowarzyszenia, które są wyrazem bogactwa charyzmatów, a zatem trudno poddać je klasyfikacji. Zrzeszenia religijne są rzeczywistością zróżnicowaną, dynamiczną, która podlega ciągłym zmianom i wymyka się dokładnemu teologicznemu i socjologicznemu opisowi. Wspólnotom katolików świeckich przyświeca racja eklezjologiczna, która tłumaczy świeckim prawo do zrzeszania się, wskazując równocześnie na potrzebę kryteriów rozstrzygających o kościelnej autentyczności konkretnych zrzeszeń. Katolicy świeccy mają prawo zrzeszania się, ale wśród wyznaczonych warunków jest przynależność do Kościoła i zgodność z Jego apostolskimi celami. Prelegent wskazał również na kryteria i konkretne rezultaty, które powinny towarzyszyć apostolstwu zrzeszonemu. W Polsce działa dziś przeszło 150 rozmaitych zrzeszeń, które kształtują oblicze polskiego katolicyzmu, tworząc również środowiska opiniotwórcze. Zrzeszenia religijne ożywiają życie religijne w diecezjach i parafiach oraz przynaglają Kościół w Polsce do większej aktywności pastoralnej i zmiany stosunku hierarchii kościelnej do katolików świeckich.

W ostatnim wygłoszonym referacie, zatytułowanym *Rodzina miejscem i szkołą apostolstwa*, ks. dr Grzegorz Pyżlak przypomniał, że miejscem apostolstwa jest przede wszystkim rodzina. Powinna ona ukazywać dzieciom i młodzieży piękno życia chrześcijańskiego i możliwości apostolatu rodzinnego. Zadanie to jest realizowane, jeśli rodzina staje się ogniskiem miłości Bożej i ludzkiej dla swoich członków. W zachowaniu i respektowaniu miłości umacnia małżonków i dzieci wiara, która otwiera na obecność i działalność Bożą, a w życiu uczy pokory i ufności. Rodzina jest również szkołą apostolstwa. To właśnie rodzice chrześcijańscy są dla swoich dzieci pierwszymi nauczycielami wiary i wychowawcami. Przez słowo i przykład przysposabiają je do chrześcijańskiego i apostolskiego życia. Apostolat rodziny chrześcijańskiej nie jest tylko pobożnym życzeniem, lecz koniecznością życiową Kościoła, który chce w imię Chrystusa przemieniać współczesny świat. Rodzina zespolona wewnętrznie, otwarta na bliźnich czyni Kościół Chrystusowy obecny wszędzie tam, gdzie żyje i działa.

Następnie głos w dyskusji zabrali studenci uczestniczący w sympozjum. Dzieląc się swoimi doświadczeniami związanymi z apostolstwem świeckich, szukali odpowiedzi na nurtujące ich pytania. Na zakończenie głos zabrał ks. dr hab. Wiesław Przygoda, prof. KUL, który dokonał podsumowania sympozjum oraz podziękował gościom, prelegentom i wszystkim obecnym za udział w dyskusji o ważnym i aktualnym zadaniu Kościoła w Polsce, jakim jest apostolstwo świeckich.

Ks. Grzegorz Pyżlak
Instytut Teologii Pastoralnej KUL